

РЕШЊАРСКИ ПАСОЖИША

ГОДИНА IX

19. АВГУСТ 1995.

БРОЈ 16

*...У сећању су ми радничке четврти Париза
и с љубављу за све што је моје
кажем пријатељу да Ваљево
зледано од Десанкиног сјоменика
у јануарском блажом сумраку
има нешто од европских градова...*

Драган Колунџија

МАЛО ПАРА, СПОНЗОРА ЈОШ МАЊЕ

Гласоноша: Ви сте господине Муџићу, максимално ангажовани око организације и припрема "Тешњарских вечери '95". У тешким, пре свега, економским приликама, ове, за разлику од ранијих година, било је више проблема?

- Поред размишљања и дилеме, у овој ситуацији одржати манифестацију или не, одлучили смо да традицију наставимо, имајући у виду велики број учесника у Програму и склопљене уговоре. За разлику од претходних година када је организацију "Тешњарских вечери" радила агенција, ове године комплетну организацију је спровео фестивалски одбор "Тешњарских вечери '95", поједини ентузијаста из установа културе и Општинска управа.

Према сачињеном предрачуна и склопљеним уговорима програмски део и пратећи садржаји "Тешњарских вечери" коштају око 35.000 динара. Део програмског садржаја финансирају спонзори, углавном атрактивније Програме, иако је њихов број и заинтересованост спласнула. Остатак Програма (књижевно вече, концерт "Српског камерног оркестра") мање атрактиван за спонзоре финансираће се из средстава за програмске активности културе обезбеђених у општинском буџету. Очекујемо да буџет финансира око трећине трошкова програма. Поред тога, обезбеђена су средства за сценографију летње позорнице и комплетирање гледалишта, чиме су завршени радови на летњој позорници.

Гласоноша: Ове године на "Тешњарским вечерима" гостују Шапчани?

- Град у гостима на овогодишњим "Тешњарским вечерима" је комшијски Шабац. То је прилика да се даље пробуди културна сарадња која је већ на завидном нивоу. Поред тога, традиционални сусрет привредника ова два града омогућиће да се преко Регионалне привредне коморе настави заједнички наступ привредника на домаћем тржишту. Заједнички наступ се припрема и на инострано тржиште након укидања санкција. Може се констатовати да су заборављени ранији политички неспоразуми и ривалитет који се ипак није одржавао на привредну сарадњу и структуру привредних капацитета.

Гласоноша: Из године у годину Програми ове манифестације се полако, али сигурно селе из Тешњара?

- Централни део манифестације ипак се одвија у "Тешњару", односно на летњој позорници и Галерији "24". Позоришни део Програма ипак се због погодности локације одржана у Кнез Милошевој улици, што много не смета имајући у виду афинитет публике и позоришне услове. И претходних година ови Програми су планирани на истом локалитету али из разноразних разлога нису одржани. Може се рећи да ипак нови садржаји и локације чине доста на сеобу посетилаца из старих добрих локација.

Гласоноша: Тешњарци се, жале на велике комуналне проблеме и нерегулисан саобраћај у "старој чаршији"?

- Што се тиче Тешњара као заштићене старе чаршије све чинимо да то и задржи иако њих доста чини да то спречи. Тешко је све интересе задовољити (саобраћај, нова градња, одступање од услова Завода) и ту нам морају помоћи Тешњарци а не пролазни закупци објеката.

Гласоноша: Због беспарице, сви се углавном ослањају на спонзоре. Ипак, колико сама општина Ваљево, издваја за културне програме?

- Општина Ваљево из буџета у 1995. години издваја за финансирање културе један милион динара. Највише средстава се издваја за финансирање зарада око 60 запослених 627.750 динара, а само 120.000 за финансирање програмских активности. Овакво стање не иде у прилог култури имајући у виду да програмски део културе вуче мали део ентузијаста. У прошлој години започета је и инвестициона активност на објектима културе, а у овој години за санацију Дома културе издвојиће се око 150.000 динара.

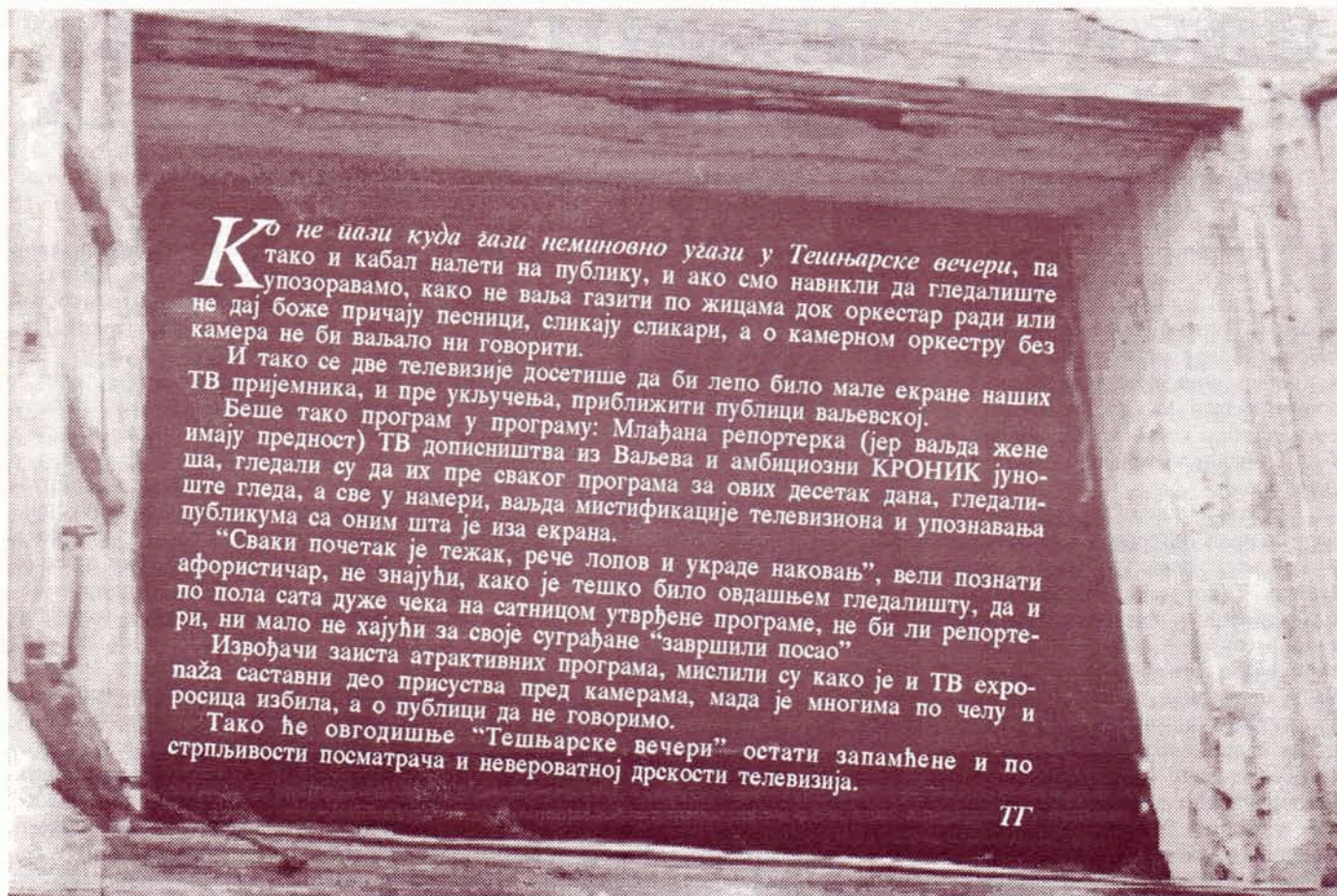
Љубомир Муџић, председник Извршног одбора СО Ваљево

УСПЕШНА САРАДЊА

Након Крагујевца, Врања, Вршца, Лесковца, ових девет по реду Тешњарских вечери, као град у гостима, представљен је, наш најближи сусред – Шабац. Поред представника СО Ваљево, начелника Колубарског округа, председника Регионалне привредне коморе, председника ИО СО Шабац, Андрије Мишића, састанку привредника, присуствовало је још 20-ак представника друштвених и приватних фирми два града.

Према речима Петра Николића, председника Регионалне привредне коморе, упркос пошалицама типа "Шабачка чивија" и "Ваљевска подвала", ова два града имају доста добру сарадњу. Поред свега у области метало, електро и хемијског комплекса, и производње пластичних маса. Традиционално добру сарадњу имају "Крушик" и шабачка "Зорка", "Стефил" и "Вујић" са "Јелом" и "Индустроградњом", "Узор" и "Дива" са "Ино Мартином", Холдинг компанија "Галеб" са Пиваром и предузећем "Вујић". Као посебно значајна, истакнута је изградња слободне царинске зоне и транспортног центра, који би требао да буде један од најразвијенијих у Србији.

Б. О.

Ко не иази куда гази неминовно угази у Тешњарске вечери, па тако и кабал налети на публику, и ако смо навикли да гледалиште не дај боже причају песници, сликају сликари, а о камерном оркестру без камера не би ваљало ни говорити.

И тако се две телевизије досетише да би лепо било мале екране наших ТВ пријемника, и пре укључења, приближити публици ваљевској.

Беше тако програм у програму: Млађана репортерка (јер ваљда жене имају предност) ТВ дописништва из Ваљева и амбициозни КРОНИК јуноша, гледали су да их пре сваког програма за ових десетак дана, гледалиште гледа, а све у намери, ваљда мистификације телевизиона и упознавања публикума са оним шта је иза екрана.

“Сваки почетак је тежак, рече лопов и украде наковањ”, вели познати афористичар, не знајући, како је тешко било овдашњем гледалишту, да и по пола сата дуже чека на сатницом утврђене програме, не би ли репортери, ни мало не хајући за своје суграђане “завршили посао”

Извођачи заиста атрактивних програма, мислили су како је и ТВ експропажа саставни део присуства пред камерама, мада је многим по челу и росица избила, а о публици да не говоримо.

Тако ће овгодишње “Тешњарске вечери” остати запамћене и по стрпљивости посматрача и невероватној дрскости телевизија.

ТГ

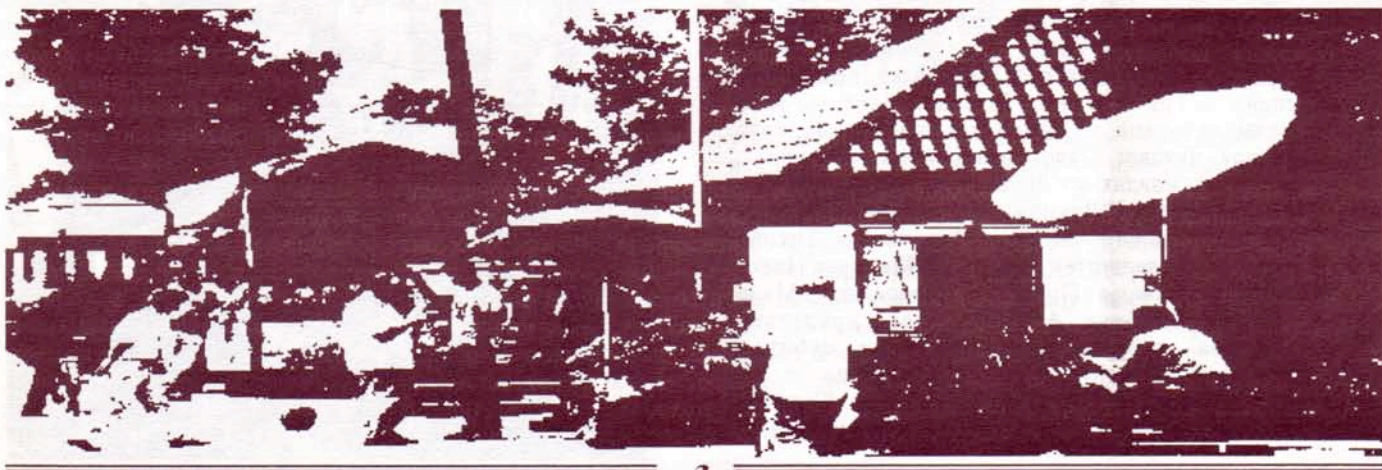
МАЛИ ПАРИЗ

одломак

Дрвена, зелено офарбана, љуспама влаге начета врата и прљави излог, жутњикава завеса накардисана димом, два или три степеника која, као у Хад, спуштају госта право на олајисани под. За дугих, зимских ноћи, кафана је била крцата. Шах црвено-бели столњаци, препуне пиксле, чкиљава сијалица, зveckање стакларије, надвикевања која се гуше и стапају са испарењима зноја, гуњева, кондура, ћевапа и коњске балеге: Десет с луком, дупла љута, две лесковачке, ћулбастија... пар кобасица, пишеш ли?, четири љуте, ја ћу ову а ти после туру викни... салата српска. Мешана. Чорбу једну... Јелка! наплати, не чекаш, ваљда, краљ Петар да се врати... Између чинела и та-

ламбаса, на малом склепаном подијуму провирује пуначка, лепа циганка Јела, јако накарминисана, са великим округлим минђушама и брошем што спаја блузу испод оног малог дупенцета што га образују велике сисе и тамнопегава змијином свлаку налик смежурана кожа маторих жена. Бубањ на коме је насликана палма на острву; кларинет, бајс, виолина, микрофон и оно мало зелено офарбано појачалце са ребри-ма. Нижу се песме у ес-та-та ритму... Само пичи благо чичи, ал нагиње код драгиње, талелама лелама, опаврље вртаврље, сима банка најма ду...

Бранко Пиргић
(Из књиге “Повратак у сутон”)

ИЗМЕЋУ НЕЖНИХ СЕЋАЊА И РЕСКЕ СЛИКЕ ВРЕМЕНА

Вечери са писцима, глумцима и понеким храбрим новим "филмацијом"

Прве вечери у Галерији "34" дотакле су нас, делом и као лични доживљаји, најтананије успомене, слике и догађаји које је наш суграђанин Бранко Пиргић литерарно преточио у своју збирку прича "Повратак у сутон". Петар Пајић каже да је и то добар повод за литерарни исказ, јер, "читав наш живот саздан је управо од тих и таквих тренутака и ситница без којих не би значило ништа". Осетљив тумач Пиргићеве прозе била је првакиња ЈДП Јасмина Аврамовић.

Шабачки писци су се брижљиво припремили за наступ пред оштрооком ваљевском публиком. Били су у Тешњуру песници Милан Коларић, Марта Мићић, Стеван Тодоровић, Светислав Маринковић и Миољуб Дамњановић. Своје афоризме говорили су Јован Рукавина и, бурним аплаузом поздрављени, бритки коментари наше, посебно политичке свакодневице и нарави Рада Ђерковића, попут: "Док она пише дан и ноћ, нама никако да сване". Ђерковић је, уз то, врстан аутор савремених басни.

Краљевачку књижевну панораму осликали су репрезентативно песници Иван Рајовић, Ратко Драгићевић и Драган Хамовић, као и прозаисти Наташа Ковачевић и, својим "Атласом описаним небом" много хваљени, млади Горан Петровић. Била је то прилика и да уредник Владимир Шекуларец представи часопис "Повеља" који излази већ 24 године, као један од ретких, али и најугледнијих, поготово у унутрашњости. Гост вечери краљевачких писаца, проф. др Владета Јанковић, за "Повељу" каже да је доказ више да у тзв. провинцији уметнички живот нимало не заостаје за престоичким, чак га каткад надмашује. Леп комплмент граду домаћину изрекао је песник Драган Хамовић рекавши да је Ваљеу на посебну дику што је у сред овог лепог града подигнут јединствен споменик поезији и да се нада како ће нешто од тог сијања понети у своје Краљево.

Песници, истина прекаљени, честим и свакојаким сусретима са својом публиком, храбро су наступили и на великој, отвореној сцени крај Колубаре. Овог пута и стиховима снажно потакнути и узнемирани драматичном стварношћу били су то: Алек Вукадиновић, Слободан Ракитић, Тиодор Росић, Петар Пајић, Предраг Богдановић-Ци и Братислав Милановић. За сад најлепшу похвалу Ваљеу изрекао је управо на Летићој позорници Тешњарских вечери Алек Вукадиновић, рекавши да је радостан и почаствован што је у песничком граду, најлепшем граду у Србији!

Срећно избегавајући кишу, ове године је најзад, у готово пуном сјају "прорадила" ваљевска позоришна летња сцена - Трг Кнегиње Љубице. Част да је о Тешњарским вечерима по други пут промовише, сада већ у оквиру читавог малог позоришног фестивала, имала је Сцена младих из Ваљева са комедијом Бошка Милосављевића "Лукићи, Петровићи и остали Голубовићи", у режији Жељка Митровића. Такође пред препуним гледалиштем, комедију Милоша Никола "Ковачи" извело је Приватно позориште "Мала сцена" Верољуба-Веце Андрића, чију представу "Српска драма" гледамо у претпоследње, суботње тешњарско вече. У међувремену, на допадање је наишао и нишки театар САРД са представом "Улични забављачи и балерина", а Момир Газивода, из подго-

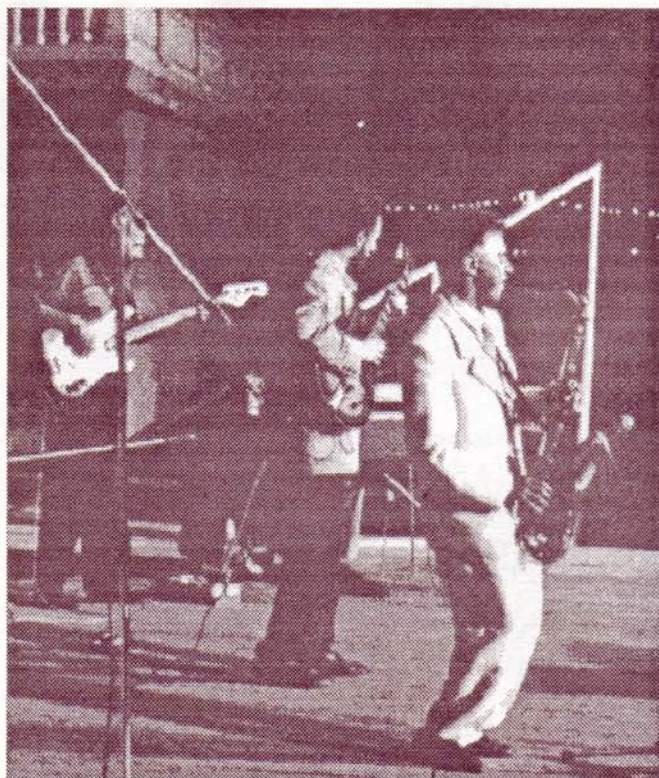
ричког позоришта, је сам пред публиком, без икаквих сценских помагала, упечатљиво тумачио "Житије Мрђана Несретниковића" у Галерији "34", готово непознати, прозни и једини комедиографски текст Петра Петровића Његоша.

Вече филмова из видео селекције фестивала "кратког метра" у Београду, у неочекиваној гужви и комешању у Централ клубу, спасао је филм "Видимо се у читуљи", због којег је и било толико младих у публици. За разлику од махом телевизијско-репортажних, недоречених и тугљивих остварења продукције РТС-а, овај филм Б 92, сценариста Воје Туфегџића и Саше Кнежевића, у режији Јанка Баљка, без икаквог зазора, смело, отворено и из прве руке сведочи о нарастању београдског подземља ових ратних година и то беспрекорно професионалним, савременим, динамичним филмским језиком. Војислав Туфегџић каже да је прича о криминалу одраз неке чудне културе, чудног времена и, у крајњој линији, чудног рата какав се води на просторима бивше Југославије.

До закључења овог броја "Тешњарског гласоноше" у прилици смо да се осврнемо на још један пажње вредан догађај у Галерији "34": представљање часописа за дизајн "Квадарт". Његов уредник Радомир Вуковић, каже да је дизајн, извесно, највећа заоставштина уметности 20. века и њено друго име.

Љ. Кецојевић

САВ ТАЈ
JAZZ

Ваљевац Јован Маљковић, интернационални цез саксофониста, са својим САЛСА БЕНДОМ, пред препуним трибинама летње позорнице на Колубари, показао је како се надамак Тешњара, може свирати и слушати права музика, које у старој чаршији, осим часних изузетака, нема већ годинама.

Поред већ добро познатих нумера у латино маниру, Јован Маљковић и САЛСА БЕНД, премијерно су пред ваљевском публиком извели неколико песама које ће се већ пред Нову годину, појавити на винилу и CD издању.

“То је музика коју волим, и коју сам уз доста фанк примеса свирао у цез клубовима широм Америке” - изјавио је Маљковић, у паузи свирке на летњој позорници крај Колубаре.

Ово изузетно тешњарско вече, прошлог уторка, САЛСА БЕНД завршио је на прави начин нумером “On the Brodway” из филма “Сав тај цез”, али у новом аранжману, Тита Пуента.

У паузи, на летњој позорници приказана је модна ревија “Слободарско рухо”, креатора Лидије Доброњовски, а у организацији Модне конфекције “Узор” из Ваљева.

ТТ сѐц

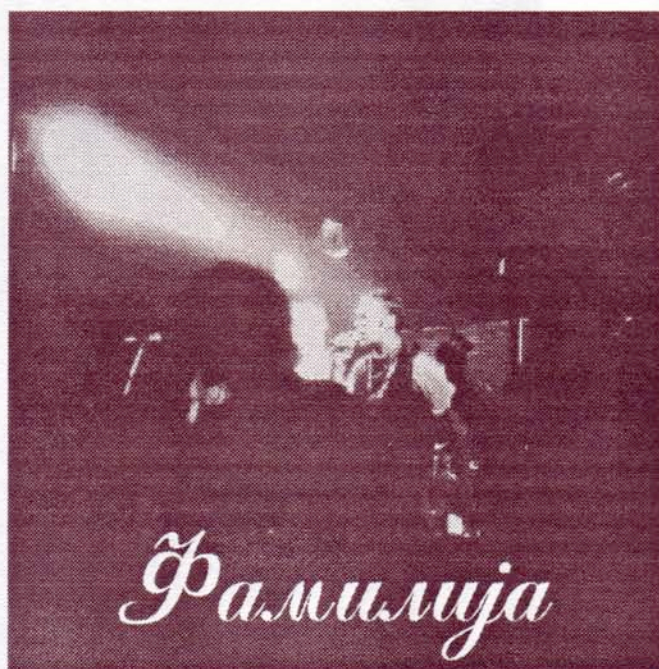
Ако се не видимо вечерас,
видимо се сујра...

*један њо њоноћи
Вршич*

ВЕЧЕ
РЕВИЈЕ
ВАЉЕВАЦ

СУБОТА, 26. АВГУСТ 1995. У 22. 22 ЧАСА

ГАЛЕРИЈА "34" У ТЕШЊАРУ

Првих дана Тешњарских вечери, киша није дозвољавала да се пар атрактивних програма одржи на отвореној сцени код моста на Колубари. Тако су београдски састав “Фамилија” и ваљевска “Инвазија” (овдашњи “Долар”, је то вече девалвирао), своје умеће показали у холу Дома културе, одмах преко пута “рингишпила”. Очекивао се тако прошле недеље, прави музички доживљај, али су фанови “Фамилије” због лошег озвучења ипак остали ускраћени, за комплетан угођај.

Таман када је у препуном “холу”, публика почела са загревањем, брум и јака микрофонија су натерали момке из екс Вампира и исто тако екс “У шкрипцу”, да сиђу са сцене, како би се некако “наместио” звук. Онда, по обичају стандардно добро, наступа Инвазија, а чланови овог састава увек загрејани за живу свирку показаше шта и колико знају.

Поново “Фамилија”, са промењеним микрофоном, креће пуном паром и више од сата свира све своје ствари са последњег и за сада јединог албума, а не изостају нумере Лачног Франца, Атомског склоништа, У шкрипцу... И тада се заборавља на све техничке проблеме са почетка прошлонедељног концерта. Задовољни сви, а квалитетнији звук, ће ваљда бити до године, када у госте Ваљеву на десете “Тешњарске вечери” дође нека друга гостска фамилија.

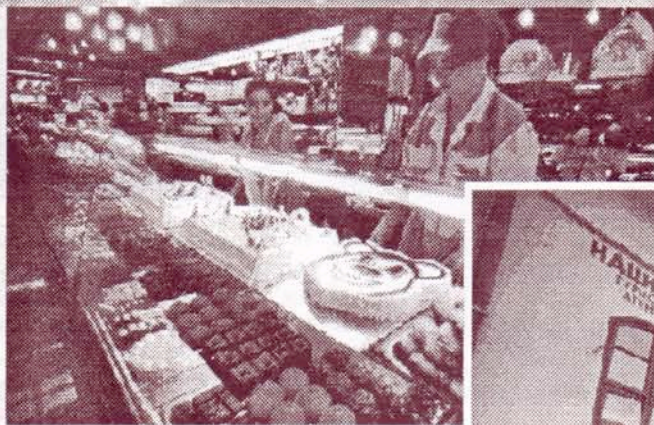
Продајна изложба
Музеја "Сшаро село", Сиројојно.
Робна кућа "Дива" у Тешњару

Ваљево ОД

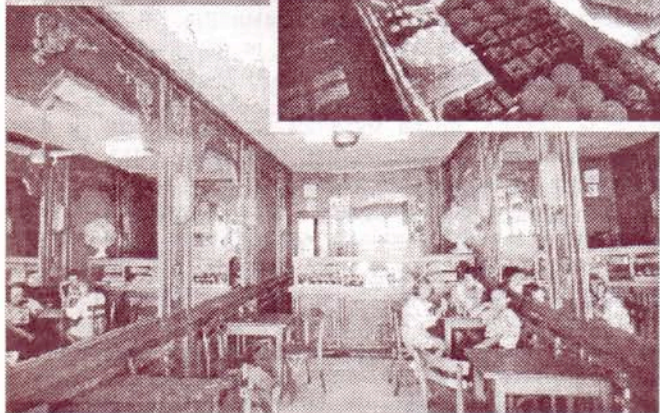
Од "Великој диктатора",
у Централу незатамњено
интересовање за филм
"Видимо се у чишуљи"
у продукцији Радија Б 92.
Понедељак 21. август Централ клуб

Најбољи...

колачи
"Тодоровић"

сладолед
"Пеливан"

излож
"Национал"

DO вечери

Промоција часописа "Квадарти",
гости арх. Радомир Вуковић,
главни уредник и издавач.
Среда 23. августа, Галерија "34"

...m je lepše
...vela

...i projekat IAA

FROM YU TO YOU
PRIMERAK ZA VAS G RADO MIR VUKOVIC

Промоција монографије
"60 година домаће стирине у Србији"
аутора Слободана Ивова
четвртак 24. августа, Галерија "34".
У монографији су издати радови и
наши суздржани: Бранка Обридовић,
Бране Николић
и Богољуба Хрсенијевић Макија

Иначе, живи се, ради се, слика се...

ГИМНАЗИЈСКИ “КАВЕЗ”

Све је почело 1. септембра 1994. Многи су те ‘94. године напунили 18 година, постали чланови велике и битне за овај свет групе која се одазива на име “свет одраслих”, мада нико касније није био срећан колико је био тог дана када му се то десило. Наравно, ко има 18 година сме да вози ауто, а ко раније није знао, научио је током лета.

Пар дана од почетка, ова елитна гимназија у Србији (сад мало да похвалим и школу) одзвањала је после дужег времена од граје, матураната који су још увек били под утисцима распуста, што је многим био ватрено крштење за слатке проблеме света одраслих.

Први велики догађај био је одлазак на спортско-рекреативни дан у Петницу. Ту смо ми матуранти имали велики проблем, јер је требало погледати целу прву годину (ово важи и за мушки део ове групе), а богами и проценити да ли треба да се ломимо око некога и да ли је можда нека старија тинејџерка из друге или треће године заслужила да јој се посвети мало пажње.

Професори су нас опомињали да почнемо да учимо јер је дошло крајње време: треба завршити разред са добрим успехом (замислите о крају су нам причали већ на почетку; што је за нас био апсурд), треба се спремити за пријемне испите на факултетима, треба положити матуру. Каква ће нам бити матура нико не зна. Кажу, знаћемо после зимског распуста. Матуранти онда одговарају у складу са годинама, бунтовнички. 24. октобра ступају у штрајк. Нисмо хтели да похађамо наставу све док се не донесе одлука да се матура полаже као прошле године. Са нама су били родитељи, неки професори (који то нису смели јавно да признају), па на крају, удовољио је и министар нашим захтевима. Матуранти срећни што су им испуњени захтеви крећу у школу, али је велика туга у срцима ових младих људи јер поново морају да иду у школу, иако су кроз цео штрајк објављивали да то није једина сврха штрајка (мада, мало одмора није било на одмет).

Пролазе новембар и децембар, месеци упамћени по рестрикцијама електричне енергије због којих су морали бити скраћени часови (што је свима “тешко” пало). Недељу дана пред Нову годину почео је распуст за све. Матуранти и даље у облацима, мада су многи почели да пишу матурске радове и да скупљају материјал за исте.

Распуст пролази врло брзо. Углавном је било кукања и запомагања на тему: “Па како ћу ја то да напишем?”, “Ја ћу да променим тему за матурски!” или “Знаш ли ти шта ћеш да упишеш? Ја немам појма.”

Најбитнија ствар која се матурантима догодила (а да није матура) је седмодневна екскурзија у Атину. Непоновљив провод, нова познанства, доживљаји, мерење граница знања и образовања (ово сам морао да напишем да не буде да смо ишли само да се провидимо), уочавање “малих” разлика у начину живљења грчких младића и девојака и нашем, као и у начи-

ну облачења, мирисања, које су само “ретки” приметили. Ваљево је по нашем повратку из Грчке буквало цело брујало од препричавања наших доживљаја. Прва генерација после много година и још за време санкција је отишла на екскурзију у иностранство. За све оне који желе више да сазнају о проводу у Грчкој нека си набаве Гимназијалац број 54.

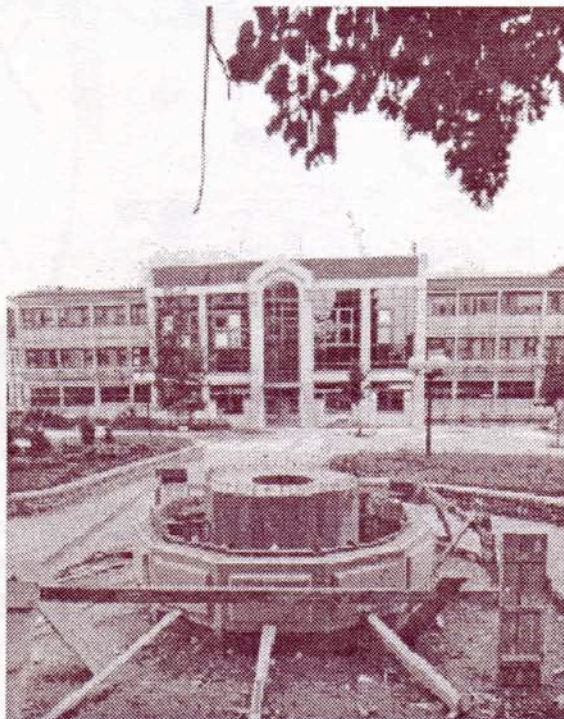
Последњи школски час. Скоро цела се школа скупила на степеницама испред наставничке канцеларије и свако одељење је имало свој програм. Цео овај скуп би протекао у уобичајеном, устаљеном и више свима досадном рецитовању и певању песмица о професорима на већ познате теме да се ту није појавило одељење IV-4 које је својим програмом освојило срца многобројне публике, а и професора, који никад нису могли да претпоставе (осим разредног старешине) да ће једно од најгорих одељења (у почетку, наравно) израсти у једно од најкреативнијих, најшармантнијих и најзанимљивијих, у 125 години Ваљевске гимназије, а и уопште. После последњег школског часа другарско вече се наставило по устаљеном рецепту у ресторанима широм града, где је свако одељење на свој начин

прославило крај школе и растанак са својим друговима. То је било вече смеха, луде забаве, још лућег провода, али и суза које су показале да поједине “мушкарчине” имају срце, ма колико се претварали да су “Cool”.

После неколико недеља припрема почело је полагање матуре. Прво се полагала матура из српског језика, па затим из математике или страног језика, а тек су се на крају бранили матурски радови. Матура је прошла у тотално опуштеној атмосфери на великој врућини. То је била матура за причу. Добро је што том полагању матурског испита нису присуствовали страни посматрачи који су тада могли много да науче о ваљевској подвали. “Када се спретност и знање удруже чуда се направе” порука је овогодишњег полагања матурског испита. Све се завршило како је требало да се

заврши (или није у зависности из ког се угла гледа), али је у сваком случају дошло оно за шта су се “оштрили” сви ђаци протеклих неколико месеци: матурско вече. Сви дотерани, углађени, миришљави и лепо и ружни били су матуранти Ваљевске гимназије и славили су матурско вече у “Гранду” тог 24. јуна ‘95. године. Непоновљиво вече за око 180 младих људи којима ће та иста ноћ остати у сећању целог живота.

Незаборавна 125 година Ваљевске гимназије за све, а поготово за матуранте, која је неким била болна и тешка, а многим лепа и срећна остаће дубоко у срцима. Мислим да ће једна народна умотворина бити идеална за крај ове приче о матурантима рођеним ‘76/77: “Од колевке па до гроба најлепше је ђачко доба” (вероватно), а ја додајем: “Нарочито, четврта година”.

УКЉЕШТЕНИ САРАЧИ

Од бројних сарачких радњи у Тешњару је остало: од Нинка Сарача изложен алат за обраду коже у ресторану-кафићу, и име са коњићем на фирми, окаченој како ваља на самом ћошку чувене радње; од Парезановића, сарача, на броју три у Лоле Рибара, изглед излога чувене прелепе радње и мали стилизовани излог, брижљиво одржаван у којем су - мала фотографија дућана из срећних, богатих времена и прислоњена на дну, уљана или у темпери, дирљиво детиња слика коњића; Трећи сарач, који још ради, Жића Бадовинац, далеко је од очију јавности. У металном киоску, смештеном у калдрмисано двориште на врху Тешњара, живи своју подстанарску и комшијску муку и нетрпељивост, па све мање има повода да пусти свој глас, онако како га знамо из неких других правих времена, и запева. Једино је за јавност остала фирма, накривљена над Бирчаниновом улицом. Барака са сарачом, метална, где јој није, као ни сарачу, место, даје одговор али и слику срамотне немоћи управе града да оно највредније у старој Чаршији сачува - занатство.

Ни динара али пре свега, озбиљније намере и воље нема да се Сарач врати како то доликује и том занату и самом мајстору у Тешњар. Као што није било ни мало воље да се у Тешњару сачува бар књиговезница када се већ штампарија ГРАФИЧАР морала иселити из Кљештавице... Оно мало преосталих заната по Тешњару нажалост се гаси и пропада због немоћи и немара града, који би да на слави чаршије убира туристичке и друге поене. Отуда нема ни политике откупа зграда и локала које се нуде на продају, нема ни помоћи, новчане, да се помогне онима којима треба, колико толико, да ли за реконструкцију да ли озбиљним тржишним дизајнерским програмима.

Није ово сиромашан град да не може наћи место за последњег сарача у западној Србији. Као ни за неке друге старе вештине и знања без којих нема ни нас ни овог града, са Чаршијом.

Да наредни број овог нашег Гласоноше не буде повод за овакву белешку. Превише би било срамотно.

Љ. Љилак

Анкета "Тешњарских вечери"

И ПОМЕТ И ПРОМЕТ

У анкети коју смо спровели, међу неким од власника кафића у Тешњару, на питање "Шта за вас значе Тешњарске вечери и шта предлагете за наредне", добили смо следеће одговоре.

Света Лазих, "Кафе Камелеон":

- Тешњар је упропашћен, нема гужви више овде, а и ове вечери не могу вратити људе у ову улицу. А шта предлагем за следећу годину, па ево, ја сам био спонзор доласка Рајка Петрова Нога прошле године, такве ствари нам требају, паметни људи, да нешто паметно кажу.

Горан Прерадовић можда има највише права да прича о овој улици, он је рођен, одрастао, живи и ради у Тешњару (Кафе 32):

- Тешњарске вечери су потребне Ваљеву али мало чине за афирмацију самог Тешњара. Њега треба окрепити, фасаде и канализацију средити, једноставно, мислити о њему преко целе године, а не само ових седам дана. Следеће године у организацију укључити саме тешњарце, оне који после фајронта остају да живе ту, оне којима највише смета и неопрана улица и срца пред кафићима.

Ненад Пешић Кафе "Феникс":

- Сама манифестација неће битно поправити промет у мом кафићу, можда евентуално слепоподневни пазар, али је лепо да се нешто догађа. Што се предлога тиче, треба да буде све и свашта, нарочито изложби слика ваљевских аутора, и наравно, уредити улицу са неким светлима и украсима. Спонзор, да, био бих спонзор неког догађања.

Слободан Марић "Мали Париз":

- Свакако да је већи промет, људи који не излазе стално у кафане одвоје новац који потроше баш за Тешњарске вечери. А организација је боља из године

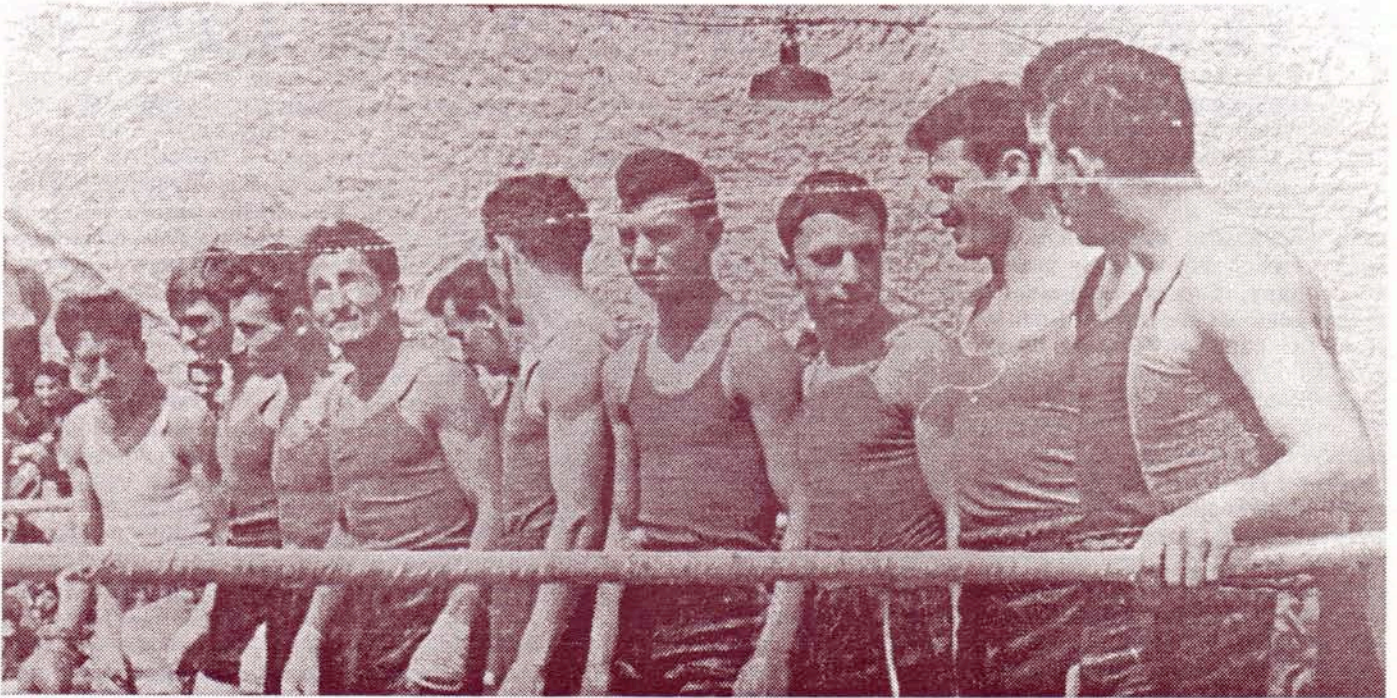
у годину, ја могу предложити да се заустави саобраћај и улице оперу, а за прављење програма има меродавних људи.

Бора Пивалевић "Сарач":

- Правих Тешњарских вечери више нема, програми се све више селе из Тешњара, поред тога, како да се ове вечери врате у ову улицу, могу да предложим више тамбурица, роштиља, уличних представа, ревија старих ношњи. У случају да се Тешњар уништи не губимо само ми, већ и сам град.

Ц. Ширани

ТЕШЊАРСКИ БИСЕРИ

Ринг у Дому омладине, априла 1960. године. Тешњарци: Драгиша Грачанин, Ратко Бранковић "Руди", Рајко Васиљевић "Пижон", Стева Грачанин и Слободан Лазић "Цимер", уз Васића, Манојловића, Савића, Шкуковића и Ковачевића на путу ка Првој лиги.

Ових дана, срушена је кућа у Бирчаниној 31, да би уступила место новој. Остале запамћена као последња у низу тешњарских боксерских сала, после Парезановића, Пиргића и Стокановића, из које су ваљевски боксери кренули на прво прволигашко освајање југословенских боксерских простора.

У овим салама почела су и два спортска бисера, касније далеко позната браћа Грачанин, средином педесетих старији, Стева или "Арчи" (по временском међуратном шампиону Арчи Муру) и нешто касније млађи, Драгиша "Гаги".

Жестоког ударца, атрактивних потеза, са вечитим осмехом, чак и када прима ударце, експлозиван, луцидан, храбар - фајтер какав се ретко рађа, "Арчи" је брзо, уз Васића постао екипни лидер и учесник најатрактивнијих борби, већ према противнику, између лаке и велтер категорије.

Још у друголигашком добу излазио је на мегдан носиоцима европских медаља: - Каспшек и Лукић, да би касније, током прволигашких окршаја, тај списак допунили Меховић, Шћепански, Бенедек, као и будући шампиони Вујин и Белић.

Свежа су сећања на разноправне окршаје, који су се пратили у даху и које је свако у публици "одбоковао" на свој начин: - Станковић "Шугер", Николије Стојановић, Лаловић, Олах, Трифунац, Лајко... Било је судара када су "Арчи" и партнер, за тренутак истовремено били гроги, Милановић "Пацов" и Мацура, да би после обостраног бројања, настављали жестоко, као на почетку.

- Гледао је у под ринга и чекао на противникову грешку. Севнуо би најпре десни кроше па лавина аперката и крошеа, све до завршног ударца, који обра... Подигао би још мало, иначе висока рамена, и лагано кренуо ка неутралном углу, док судија не изброји своје. Са осмехом је проглашавам победником и примао честитке најближих, по силаску са ринга.

Остале запамћен као највећи ваљевски нокаутер, који је у "царство снова" послао многе. Најгоре су прошли Немац и Словенац. Несретници. Нису верова-

ли да се под маском заесењака загладаног у под ринга, крије "кобра" од које су могли да изгубе главу.

Често је побеђивао, понекад и губио. Поражен је само једном, и то треба рећи, од "Пикике" Лазаревића, који је те вечери у Хали "Ремонта" бионеухватљив.

Подједнако атрактиван и занимљив на рингу и ван њега. Између мечева и тренинга заустављали су га на улици и питали о протеклој и будућим борбама. Широког осмеха, понекад са чачкалицом у углу уста, стрпљиво је објашњавао, често у гарду, завршницу претходног меча. Дозвољавао је да му погледају отеклу шаку, или повређену аркаду, која мора да зарасте до наредног меча. Једино се љутио на Управу, која му је увек нешто дуговала?

Из аматерског бокса отишао је тријумфално. У последња два меча савладао је две Звездине "звезде" - Јелачића и Сакулу, нешто раније и Партизановог Белића.

Годинама надахнут причама о професионалном боксу и уверен у лични успех, отиснуо се пут Француске. У Паризу га је примио Жан Бертонел и организовао неколико аматерских мечева, после чега је прешао у професионални камп Кона Бретона у Лиону. Боксовао је у Паризу, Женеви, Лиону, Лондону, Брислу, Вилербану и другим европским градовима, кажу успешно.

Пар година касније, повучен носталгијом или другим разлозима, пожелео је да се врати и каријеру заврши у Ваљеву. Нису му дозволили, београдски "продавци магле", у одбрану аматеризма, како рекоше, што им није сметало да коју годину касније, са Парловом, обиђу професионални свет. Различити аршини, рекли би данас.

И тако, "Арчи" је остао да живи и ради у Француској. Кажу да је добро, само га срце понекад "жига", биће од година, превалио је шездесету.

Бројни су пријатељи бокса, који га у Тешњару и Ваљеву, годинама очекују, да у пролазу, на улици, "одбоксују" неку од преко 300 Арчијевих борби, које

се памте.

Млађи Грачанин је још као почетник знао све о боксу. Висок и сувољав, није правио разлику између директа, крошеа и аперката, већ је према противнику, често у делићу секунде, опредељивао акцију до успешне завршнице. Важи још увек за најбољег ваљевског боксера. Три пута је био спортиста града и једанпут најбољи муваш на листи београдског "Спорта".

Добровољно је пришао армији гладних и скоро читав боксерски век провео са мање од 51-ог килограма. Најтежи противник била му је вага за мерење. Сви остали били су лакши и сви су до реда савладали.

Знао је понекад да преспава у тешњарској сали ноћ пред меч, умотан у сиц и цираду од ринга. У зору га је будио Брља, економ и док је љутито паковао цираду и остало за постављање ринга у Дому омладине, "Гаги" је за трен отрчао, да на странама Видрака и Пећине "скине" још коју стотину грама и буде фит на јутарњем мерењу.

На мечеве у Ваљеву није се каснило. Пропустити муву, или један њен део, често је значило пропустити и читав меч. "Гаги" се трудио и успевао, да очекивану увертуру, која би требала да загреје гледалиште, често обоји крешендом одушевљења које је трајало током читавог екипног меча.

Никада није био државни првак, али је све шампионе, већину чак и више пута, убедљиво побеђивао: - Љубомировића, Роксандрића, Коларевића, Дамњановића, Мирковића, Пајковића и Раданова.

Остварио је неколико победа у државној репрезентацији али је највише показао у мечевима "Изазивачи прогив изазваних" и против миљеника стручног штаба БСЈ.

После победа над Роксандићем и шампионом Коларевићем освојио је "Златан појас" и добио специ-

јалну награду као најуспешнији изазивач. На истом мечу, владајући шампион Миша Шуковић декласирао је изазивача Ивановића и донео Ваљеву други "Златан појас".

Појас је дуго био изложен у излогу берберске радње код "Уштаћа" а Тешњаром се ширио глас да је стварно златан. Прича за децу, у коју су многи поверовали. Најбоље је пролазио Ариф чокалија, са радњом тик уз берберницу, због повећаног промета шећерчоколада са сличицама фудбалера, у које су се деца кладила, заустављајући сваког старијег пролазника да пресуди о појасу.

Побеђивао је у сусретима "Новинари против свазног капитана", у изборним мечевима за репрезентацију и београдским ревијама.

Врхунац каријере била је победа над Пајковићем на 7. Мечу шампиона, када је био у најужем избору кандидата за "Златну рукавицу", и победа над "сребрним" Петрићем, на ревији у Београду.

У Ваљеву је остао све до неславног прекида прволигашког такмичења 1966. године. Наставио је у Крушевцу, Приштини и Подгорици, где је и окончао изузетно успешну каријеру.

Силаском са ринга испунио је свој давнашњи сан да постане "тешкаш". Са стотинак и више килограма отишао је у Француску, где годинама живи и ради.

Долазио је прошле године, ведар и добре воље. Волео би, каже, да по пензионисању, опет уђе у салу и младе уведе у тајне боксерске вештине - племените, какав је и сам био и остао.

О "Златном појасу" није говорио. Сигурно би га радовало, да то највредније ваљевско "злато" са београдског Сајма има своје место и у данашњем Тешњару.

Томислав Јованчић

Тешњарац Васа Стаменковић Керефека

ЈОШ УВЕК САЊАМ РОЉЕВИЋА ХЛЕБ

Вероватно је Васа Стаменковић Керефека, који носи још и очев надимак "Летећи", један од људи најнемирнијег духа рођених у Тешњару. У овом, како често за Тешњар говори, најлешем делу земљине кугле, он је угледао свет 1924. године, у једној од бројних дворишних чатрља које још увек постоје. Ту је пикао крпењачу са клинцима из комшилукка и оним тамнопутим са Баира, ту је украо и прву воћку из комшијских башти, а у Колубари се брчкао од раног јутра до увечерја и хватао рибу у руке, шерпу, понекада и на удицу.

Када је последњи пут, пре двадесетак и више година, боравио у Ваљеву, највећи део времена проводио је у Тешњару обилазећи дворишта, и запањујућом прецизношћу, говорио које је чија кућа, чак и показујући који је чији прозор био и која је старија жена на којем прозору стајала.

- Овде је становала породица Техлеријан-Марковић: Сетрак, Васкен, Астхига и Варткес. Овде сам долазио код Војкана Ђорђевића; овде је била радња Које бојасије, који ми је и дао надимак Керефека - у једном даху је причао Стаменковић. Говорио је да је, као дете, био немиран правећи стално штосове, а чика Која му је једном рекао: "Васо, ти си права Керефека". То су клинци одмах прихватили и тако је остао надимак.

Иначе, Стаменковић је 1941. године био пратилац вагона за стоку за Немачку, где је годинама и настањен.

Живи са супругом и три кћерке у Штутгарту, у великој кући. Има локал на два спрата у строгом центру града. Једно време је на првом спрату његовог локала био "Клуб Југословена". О томе је писао, у "Новостима", и дугогодишњи југословенски конзул у Штутгарту Милан Трешњић, посебно наглашавајући да Стаменковић на име кирије није узео ни један једини пфенинг. Трешњић је такође истицао Стаменковићеву велику приврженост Србији и Југославији.

Кад год смо својевремено разговарали у Штутгарту готово једина тема била је његово родно Ваљево. Кад помене Тешњар и Колубару глас му подрхтава. Прича да је у Колубари рибе било "као плеве". Од пијачног моста до оног код Јадра хватали су на удицу и по два килограма, у руке и више, а у шерпу и да не говоримо.

Посебна прича... је како су се као клинци довијали за сепарац, пошто их је већина њих било сиротиња. Продавали су по низ рибе, брали липу Ваљевцима за чај, слушали старије и набављали им потрепштине, најчешће хлеб, куповали су као по правилу, преко пута Гимназије, у пекари Николе Рољевића. Цело Ваљево мирисало је на Рољевића хлеб. "Још га сањам!"

С. Јерemiћ

Маскенбал

БУДУЋИ ТЕШЊАРЦИ

Намргођени облаци над Ваљевом, нису покварили расположење малих фолклориста "Абрашевића", нити складну игру плесне групе "Нарцис" и савршен енглески најмлађих полиглота, полазника школе страних језика "Контекст", а стару добру "Кад је бал нек је и маскенбал", дословно су испоштовали овогодишњи маскенбалци - будући Тешњарци, што су својом раздраганм оригиналношћу загрејали дланове бројне ваљевске публике.

Маске су биле да не могу лепше, а фаце, под маске up-от, без премца: Под светлостима рефлектора заједно су се нашли мускетари и гусари, Папуанке и Циганке и по који доброћудни комшија с обавезном лулом.

Било је ту принцеза, шетајућег цвећа, ходајућих дарова и живуљки...

Жири је (без маске), муку мучио да у шареној конкуренцији прогласи победнике. Тежак задатак, на крају успешно је разрешен, па су прегршт аплауза и награду за најоргиналније маске добили мечка и Циганин - Јована Мосуровић и Лазар Васић - а за случај, не дај боже болести, у медицинску сестру била је маскирана Бојана Васић. Осмомесечни Никола Васић, први пут се појавио на маскенбалу, па је како и ред налаже добио заслужену утешну награду.

Одрасли, наравно, нису одолели шарму бала под маскама, а на место родитеља и у име маскера, децу су забављали незаменљиви Шарац и колега му Љубиша Баровић, глумци шабачког позоришта "Љубиша Јовановић".

Бројна публика, ове дечије вечери показало се, воли маске, што на крају крајева и није неко чудо, јер: "Живот је маскенбал, људи су криви, под туђом маском лакше се живи" (С. М. Вајта).

Љ. Јовичић

ТЕШЊАРСКИ
ГЛАСОНОША

Издавач

Фестивалски одбор Тешњарских вечери
Скупштина општине Ваљево

Припрема

Редакција "Тешњарског гласоноше"

Издаје у дане Тешњарских вечери

Уредник

Предраг Лучић

Лектор

Бранко Лукић

Техничко уређење и компјутерска припрема
Душан Арсенић и Јосип Грачанин

Уредник фотографије

Мирослав Јеремић

Фотографије из документације
Агенције "Ваљевац" и Боре Вујића

Тираж 1000

Штампа

Штампарија "Алимовић" Ваљево

ЦЕНТРАЛ
Служба